

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

5 JANVIER 1999

PROPOSITION DE LOI

**visant à instituer un mécanisme de
type préventif dans le but de lutter
contre la pratique des mariages de
convenance**

AMENDEMENTS

N° 1 DE MM. DELATHOUWER ET LANDUYT

Art. 2

**Compléter l'article 171bis, dernier alinéa,
proposé par ce qui suit :**

*«à moins que l'officier de l'état civil forme opposi-
tion, par décision motivée, conformément aux articles
176, alinéa 1er, 177 et 178».*

JUSTIFICATION

Bien que le ministère public dispose d'un délai de deux mois pour former opposition au mariage, il n'est pas impossible qu'il n'ait pas le temps de terminer un certain nombre de dossiers et de former opposition, obligeant dès lors l'officier de l'état civil, par son absence de décision, à célébrer le mariage. Si l'officier dispose d'éléments nouveaux renforçant les soupçons quant à l'existence d'un mariage de conve-

Voir:

- 1788 - 98 / 99 :

– N° 1 : Proposition de loi de MM. Vandenhaute, Eerdeken, Beaufays, De Croo et Delathouwer et Mmes Herzet et Verhoeven.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

5 JANUARI 1999

WETSVOORSTEL

**tot instelling van een preventieve
regeling ter bestrijding van
de schijnhuwelijken**

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEREN DELATHOUWER EN
LANDUYT

Art. 2

**In het voorgestelde artikel 171bis, het laatste
lid aanvullen als volgt :**

*« , tenzij de ambtenaar van de burgerlijke stand bij
gemotiveerd besluit alsnog verzet aantekent, overeen-
komstig de artikelen 176, eerste lid, 177 en 178.».*

VERANTWOORDING

Alhoewel het openbaar ministerie twee maanden de tijd heeft om verzet aan te tekenen is het niet ondenkbaar dat het door tijdsgebrek een aantal dossiers niet tijdig afheeft en geen verzet aantekent en dus de ambtenaar van de burgerlijke stand - door zijn niet beslissen - toch verplicht om het huwelijk te voltrekken. Indien de ambtenaar over nieuwe elementen beschikt die het vermoeden van een

Zie:

- 1788 - 98 / 99 :

– Nr. 1 : Wetsvoorstel van de heren Vandenhaute, Eerdeken, Beaufays, De Croo en Delathouwer en mevrouwen Herzet en Verhoeven.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

nance ou s'il n'est pas encore en possession de tous les documents pour pouvoir célébrer le mariage, le texte actuel de la proposition l'oblige à le célébrer malgré tout. Or, le législateur ne peut avoir eu l'intention, en mettant en place un mécanisme de contrôle, de supprimer les autres garanties. Nous proposons dès lors de compléter l'article 171bis, dernier alinéa, proposé par une disposition permettant à l'officier de l'état civil, à défaut d'opposition du ministère public, de former lui-même opposition au mariage selon les modalités des articles 176 et suivants du Code civil. Il appartient aux parties de demander la mainlevée de l'opposition devant le tribunal de première instance. C'est le juge qui statuera en dernier ressort, ce qui constitue la meilleure garantie tant pour le citoyen que pour la collectivité.

N° 2 DE MM. DELATHOUWER ET LANDUYT

Art. 2

Dans la phrase liminaire et dans l'article 17bis, alinéas 1er et 4, proposés, supprimer chaque fois les mots «ou d'accomplir les formalités préalables à celui-ci».

JUSTIFICATION

Le présent amendement tend à supprimer les mots «ou d'accomplir les formalités préalables à celui-ci» dans l'article 2, alinéa 1er, 2 et 5. La proposition ne précise pas quelles sont ces formalités préalables. Celles-ci pourraient donc très bien englober les bans. Les bans - et plus particulièrement leur affichage - ne sont rien d'autre que l'annonce faite à la communauté que deux personnes - un homme et une femme - souhaitent s'unir par le mariage. Si l'officier communal n'accomplissait pas cette formalité, à savoir la simple communication de leur intention, on est en droit de se demander si l'opposition, visée à l'article 2, a encore un objet. La disposition est contradictoire en ce sens qu'en règle générale, l'opposition est formée par une personne déjà mariée à l'une des parties (article 172 du Code civil) ou par les parents ou d'autres membres de la famille (article 173 du Code civil). A quoi s'opposeraient-ils ou le parquet s'opposerait-il si la volonté des deux personnes de se marier n'a pas même été communiquée officiellement? Sous cet angle, en refusant de publier ou d'afficher les bans, l'officier de l'état civil pourrait effectivement empêcher un mariage, sans qu'il soit encore possible d'examiner le bien-fondé de la demande ou de vérifier les documents administratifs du dossier. Tel ne peut être l'objectif poursuivi par les auteurs de la proposition de loi. Seul le juge doit finalement pouvoir décider s'il y a lieu de célébrer ou non un mariage.

N° 3 DE MM. DELATHOUWER ET LANDUYT

Art. 3

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

schijnhuwelijk versterkt of nog niet alle documenten in zijn bezit heeft om het huwelijk te kunnen voltrekken, dan dient hij dit - volgens de tekst van het huidige voorstel - toch te doen. Het kan niet de bedoeling zijn van de wetgever om via het opzetten van een controlemechanisme de andere waarborgen teniet te doen. Daarom stel ik voor om een nieuwe bepaling toe te voegen aan artikel 2, laatste lid dat stelt dat, bij gebrek aan verzet van het parket, de ambtenaar bij gemotiveerd besluit zelf verzet kan aantekenen tegen de voltrekking van het huwelijk en dit volgens de modaliteiten van artikel 176 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. Het is dan aan de partijen om de opheffing van het verzet te vorderen voor de rechtbank van eerste aanleg. Uiteindelijk zal de rechter beslissen, wat de beste waarborg is voor zowel de burgers als de gemeenschap.

Nr. 2 VAN DE HEREN DELATHOUWER EN LANDUYT

Art. 2

In de inleidende zin en in het voorgestelde artikel 171bis, eerste en vierde lid, de woorden «of de daaraan voorafgaande formaliteiten te vervullen» telkens weglaten.

VERANTWOORDING

Dit amendement schrapt de woorden «of de daaraan voorafgaande formaliteiten te vervullen» uit artikel 2, eerste, tweede en vijfde lid. In het voorstel staat niet nader omschreven wat deze voorafgaande formaliteiten zijn. Zo zou de afkondiging daaronder kunnen vallen. Deze afkondiging - en zeker de aanplakking ervan - is niet anders dan de mededeling aan de gemeenschap dat twee personen, man en vrouw, zich wensen te verenigen in het huwelijk. Indien de gemeentelijke ambtenaar deze formaliteit, namelijk het louter mededelen van hun voornemen, niet zou uitvoeren, dan kan men zich afvragen of het verzet, waarvan er sprake is in artikel 2, nog een voorwerp heeft. De contradictie bestaat erin dat in de regel het verzet komt van een persoon die reeds gehuwd is met één van de partijen (art. 172 B.W.) of van de ouders of andere familieleden (art. 173 B.W.). Tegen wat zullen zij of zal het parket dan wel verzet aantekenen indien de wil van twee personen om te huwen zelfs niet officieel werd bekend gemaakt? In deze optiek zou de ambtenaar van de Burgerlijke Stand door de weigering een afkondiging op te stellen of aan te plakken de feitelijke macht hebben om een huwelijk tegen te houden, zonder zelf nog de mogelijkheid te hebben de gegrondheid van de aanvraag te onderzoeken of de administratieve stukken van het dossier na te kijken. Dit kan niet de bedoeling zijn van het voorliggende wetsvoorstel. Het is enkel de rechter die uiteindelijk moet kunnen beslissen of een huwelijk al dan niet moet worden voltrokken.

Nr. 3 VAN DE HEREN DELATHOUWER EN LANDUYT

Art. 3

Dit artikel weglaten.

VERANTWOORDING

Le présent amendement est le corollaire de l'amendement n° 2, étant donné que les bans doivent toujours être affichés, même si l'officier de l'état civil présume dès le départ l'existence d'un mariage de convenance.

N° 4 DE M. DELATHOUWER

Art. 2

Dans l'article 17bis, à l'alinéa 4, proposé, apporter les modifications suivantes :

- 1) **entre les mots «ministère public» et le mot «en», insérer les mots «et les candidats au mariage»;**
- 2) **remplacer le mot «lui» par le mot «leur».**

N° 5 DE MM. VERWILGHEN ET VAN BELLE

Art. 2

Dans l'article 171bis proposé, alinéa 1er, insérer entre le mot «but» et les mots «du mariage», le mot «principal» .

JUSTIFICATION

Il n'appartient pas au législateur de fixer un but exclusif au mariage. Il peut y avoir d'autres buts honorables, par exemple fonder une famille avec des enfants, etc. Les partenaires doivent pouvoir jouir d'une certaine liberté d'orientation dans le cadre de leur mariage.

In de logica van amendement nr. 2 dient dan ook artikel 3 afgeschaft te worden, aangezien de akte van afkondiging altijd aangeplakt dient te worden, zelfs indien de ambtenaar van de burgerlijke stand *ab initio* vermoedens heeft dat het om een schijnhuwelijk gaat.

R. DELATHOUWER
R. LANDUYT

Nr. 4 VAN DE HEER DELATHOUWER

Art. 2

In het voorgestelde artikel 171bis, vierde lid, tussen de woorden «openbaar ministerie» en het woord «daarvan» de woorden «en de huwelijkskandidaten» invoegen.».

R. DELATHOUWER

Nr. 5 VAN DE HEREN VERWILGHEN EN VAN BELLE

Art. 2

In het voorgestelde artikel 171bis, eerste lid, de woorden «niet tot doel heeft» vervangen door de woorden «niet tot voornaamste doel heeft».

VERANTWOORDING

Het is niet aan de wetgever om een exclusief doel van het huwelijk vast te leggen. Er kunnen nog andere eerbare doeleinden zijn, bijvoorbeeld het stichten van een gezin met kinderen enz. De partners moeten aldus nog een zekere «oriëntatievrijheid» binnen hun huwelijk kunnen verkrijgen.

M. VERWILGHEN
I. VAN BELLE